

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

5. A quo, & quomodo conferendum sit Beneficium? ubi etiam de Collatione
alternativa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

Professionem obijciuntur multis periculis propriæ perfectionis imò & salutis, si exponantur, præsertim absque necessitate, in Parochiis extra sua Monasteria. Dein potius attendi debet dispositio Juris, quam quæcunque melior administratio. Quod olim ad arbitrium & consensum solius Episcopi potuerint præfici ex necessitate vel utilitate Ecclesiæ Parochiis, non negamus; negamus verò pro præfenti tempore; quia olim id erat specialiter permittum Episcopis, nunc generaliter iisdem negatur, cum Jure Communi, in quo nihil possunt Episcopi, Regulares facti sint incapaces. Ad IV. N. Conf. quia ipsum Jus illos reddit capaces Episcopatum, non verò beneficiorum Parochialium Sæcularium. Ad Prælaturas Collegiatarum Ecclesiarum Sæcularium capacitatem Regularium si probent Adversarii sufficienter ex Jure, bene est: si non probent, manent etiam inhabiles ad istas. Ad 5. Illa consuetudo est tantum circa beneficia curata Monasteriis plenè unita: quoad alia negatur, quamdiu non Juridicè probatur: vel quamdiu non probatur, Trid. cum declaratione Cardd. approbata à Gregorio XIII. & declaratione S. Congreg. Episc. & Regul. approbata à Clemente X. aut non esse receptum, aut abrogatum.

§. V.

Aquo & quomodo conferendum sit

Beneficium. Ubi etiam de collatione alternativa.

Sciendum I. Regulam esse, quod nullum Beneficium Ecclesiasticum obtineatur sine Canonica Institutione. c. 1. de R. J. in 6. Institutio autem Canonica, genericè sumpta, seu Provisio, sicut ipsum Beneficium aliud est Electivum, aliud Patronatum, aliud Collativum, distinguitur & est triplex, nempe 1. Confirmatio legitimi Superioris præcedente Electione vel Admissio præcedente Postulatione, de quibus ad tit. 5. §. 6. lib. 1. 2. Institutio specificè sumpta, prævia Presentatione vel Nominatione Patroni, de qua Institutione agitur ad tit. 7. in hoc libro, & vocatur etiam Collatio Necessaria, cum necessariò institui debeat, & promoveri ad beneficium certa persona, quam alius præsentat vel nominat. 3. Collatio specificè accepta, seu Collatio libera, quæ nihil est aliud, quam gratuita concessio beneficii vacantis huic vel alteri, prout volueritis, penes quem est jus conferendi, nulla electione vel presentatione alterius præviâ, vocaturque alio nomine Donatio c. 5. de Consecr. Preb. §. c. fin. de Offic. Vicar. in 6. per quam statim acquiritur jus ad rem, & quamprimum accesserit acceptatio illius, cui confertur Beneficium, jus in re & quasi dominium, antequam possessio Beneficii capiatur. per c. 17. h. t. in 6. Et de hac collatione deinceps hoc loco erit sermo. De qua

39 Sc. II. Hic potissimum inquiri, penes quem sit conferre beneficia. Cum verò quædam conferantur alternatim, jam à Papa, jam ab Episcopis, vel aliis Collatoribus, rectè examinatur, quid Juris sit de Collatione alternativa. Siquidem Papa, ut Episcopos atque alios alliceret ad residendum, ipsis concessit grati-

am Alternativa, h. e. Episcopis, & quibusdam aliis Collatoribus Ordinariis, indulgit certos menses, ita ut, si qua beneficia vacare inciperent illis mensibus, ea libere conferre possint. Olim quidem ipsis concessit quatuor menses per annum, nempe Martium, Junium, Septembrem, & Decembrem, reliquis sibi reservatis, ita ut semper tertio mense conferrent Episcopi. Hodie autem dedit Episcopis in Reg. & (quæ nunc est 9.) Cancellaria & in Concordia Germania §. ceteris potestatem secum per se alternandi, ita ut primo mense Papa, & alter semper Episcopi vel alius Collator conferat, adeoque 6. menses ipsis relinquit, nempe Februarium, Aprilem, Junium, Augustum, Octobrem, Decembrem, reservatis sibi 6. reliquis, videlicet Januario, Martio, Majo, Julio, Septembri, Novembri; quos insuper quandoque indulget Principibus Sæcularibus ob præstantia eorum merita in Ecclesiam: sic suos menses Papales permittit Domui Bavaricæ in ordinem Parochias alternativas, auss die Weidst. Wfarren / nisi malis dicere, per Præscriptionem accrevisse prædictæ Domui menses Papales, uti dicitur n. 73. Id adhuc observari, quod in Concord. Germ. cit. hæc alternatio indulgetur Germanis absolute, & non solum Episcopis, sed etiam aliis Collatoribus Ordinariis; in Reg. Cancell. autem solis Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis, ac insuper conditionatè tantum, si actu resideant: adeoque isti gratia alternativa uti nequeunt, si illo tempore, quo absunt à suis Ecclesiis etiam licitè & ad breve tempus, v. g. ad unum vel alterum diem, vel per duos vel tres menses à Tridentino ipsis concessos pro absentia, vacet beneficium alternativum.

Sc. III. Provisionem seu Collationem communem, genericè sumptam, cujuscunque Beneficii debere esse Canonica. c. 1. de R. J. cit. h. e. factam juxta præscriptum SS. Canonum, scilicet absque vitio conferentis, recipientis, & formæ, quam requirit vel Jus Commune, vel Statutum, vel Consuetudo, vel Fundatio, præcipue autem fieri debet gratis, seu nullo pretio temporali interveniente. Extrav. Cum detestabile inter Com. de Sim. item purè, h. e. sine conditione, modo, aut pacto privata conventionis adjectis. c. 5. de permut. c. 4. 6. §. n. l. de Pactis: debito tempore c. 2. 5. de concess. præb. non ob vel subreptitiè. c. 17. de Refr. Clar. a. h. t. Sed de his alibi & in suis locis. Hinc notanda est specialis forma, quam Tridentinus s. 24. c. 18. de Ref. præscribit Episcopis circa collationem beneficiorum Parochialium, nempe per Concursum, ut vocatur, qui consistit in hoc: Episcopus habita notitiâ vacationis Ecclesiæ Parochialis constituat Vicarium idoneum, si opus fuerit, donec ei de Rectore provideatur; tunc intra 10. dies vel aliud tempus vocet per edictum, vel alio modo convocet Clericos, qui volent examinari pro obtinenda Parochia, ad certum tempus, quo ipsi per se vel Vicarium Generalem, & alios examinatores, non pauciores, quam tres examinet; peracto autem examine illum eligat &

ad beneficium Parochiale promoveri faciat, quem ceteris magis idoneum judicaverit. Qui modus providendi Ecclesiis Parochialibus, utpote ad quas promoveri debent digniores, per dictum Concursum, seu examen prævium de competitorum idoneitate, summam meretur laudem, utpote aptissimus ad dignoscendos digniores, & ad stimulandos Clericos, ut necessarii doctrinâ aliisque qualitatibus reddere se se quam dignissimos allaborent. Hæc tamen forma Tridentini per Concursum non semper est necessaria etiam in collatione beneficii Parochialis, videlicet 1. Si illud sit juris Patronatus Laici. 2. Si sit perpetuū & accessorie unitum alicui Dignitati, Canonicatui, Monasterio. 3. Si cura illius pertineat ad Ecclesiam Cathedralē, vel Collegiatam, & per plures administratur alternatim ac per hebdomadas. 4. Si nemo se velit ad concursum offerre, eo quod vel Ecclesia sit pauper, vel ex concursu timenda sint gravia diffidia aut lites. 5. Si vacet per resignationem in favorem, aut per permutationem cum alio beneficio. Trid. loc. cit. Palao, Garc. Barb. p. 3. de off. Episc. al. leg. 66. n. 31. seq. cum communi. 6. Denique, ubi Trid. quoad hoc punctum non est in usu uti in nostris partibus, vix alicubi in usu est, atque in ijs diocesis, in quibus non solent haberi Synodi diocesane, in quibus juxta allegatum Trid. deberent examinatores approbari. Nuper tamen sæpius adhibitus laudabiliter est Concursum in Diocesi Frisingensi vicina.

¶ Dico I. Papa de jure Communi habet amplissimam potestatem conferendi omnia beneficia Ecclesiastica per totum Orbem. Ita communis ex c. 2. de Præb. in 6. & Clem. 1. §. fin. ut lite pend. ibi: ad Romanum Pontificem Ecclesiarum, Personarum, Dignitatum, aliorumque Beneficiorum plena & libera dispositio, ex sua potestatis plenitudine, noscitur pertinere. Et quia ipse non adstringitur ad modum & alia, quæ à jure Positivo aliis Collatoribus præscribuntur, poterit conferre beneficia tam vacatura quam vacantia, absolute, vel sub conditione, modo, diminutione fructuum &c. in perpetuum vel ad tempus, non attento etiam quocunque jure Patronatus &c. si uti velit plenitudine potestatis suæ. Utrum verò pro libitu & sine causa alicui adimere possit Beneficium jam obtentum, merito dubitatur; quia solum Administrator supremus, non absolutus beneficiorum Dominus est Papa, imò licet esset absolutus Dominus, tamen jus alicui jam quæsitum absque causa adimere nequiret, ferè sicut donans non pro libitu revocare potest donationem à donatario acceptatam.

¶ Quæres, quotuplici jure Papa possit providere per Orbem Christianum Beneficia? R. quadruplici. 1. *jure præventionis*, dum nempe præveniēdo vacationem beneficii mandat illud conferri, aut ipse ex tunc jam confert certæ personæ, postquam vacaverit, vel dum confert gratiam expectativam ad beneficium vacaturum. 2. *jure concursus*, vicujus tanquam Episcopus Universalis & Ordinarius Ordinatio concurret cum omnibus Collato-

ribus inferioribus quoad beneficia actu vacantia, & tunc illius collatio valet, qui prior contulit: si dubium sit, quis alterum prævenit conferendo, & neuter ex collatoriis adhuc in possessione, præfertur is, cui Papa contulit, propter conferentis prærogativam. per c. 31. h. t. in 6. Quia verò occasione hujus concursus frequentes olim controversiæ oriebantur, dum sæpe Papa huic, Collator ordinarius alteri, ignarus collationis Papalis, idem beneficium contulit (nam per se etiam in mensibus alternativè Ordinatio concurret Papa cum ipsi. Leuren. p. 2. q. 513.) ideo erecta sunt Concordata Germaniæ, in quibus quædam beneficia collationi Papali reservata, reliqua verò liberæ collationi Ordinarii Collatorum relicta, de quibus infra. 3. *jure reservationis*, vi cujus confert certa beneficia, quæ sibi reservavit privativè, & cum exclusione aliorum Collatorum; sicut ratione concursus retinet conferendi potestatem cumulativè, & cum aliis. 4. *jure devolutionis*, vi cujus confert illa beneficia, quæ propter aliquam causam devolvuntur ad Pontificem, ita ut ordinarii Collatores pro illa vice conferre nequeant, sed Papa; ut fit, si non contulerunt debito tempore, si indigno &c. Sed de hac devolutione ad tit. 8. de concess. Præb. Cæterum jure *Præventionis*, & jure *Concursus*, communiter uti non solet Pontifex, ne Episcopi & inferiores collatores, quibus ipse per Jus Commune, vel per privilegium, vel per Concordata liberaliter concessit jus conferendi, causam habeant conquerendi, vel ne diffidia aut alia incommoda oriantur.

Circa Provisionem Pontificiam adverte ad 43 huc 1. eam fieri per *signaturam*, dum nempe Papa signat, seu subscribit, vel subscribi mandat supplicationem, vel gratiam, per verbum *fiat*, vel *conceditur*, adjunctis clausulis, quas Rescripto, vel Mandato, per quod fit vel mandatur provisio, vult inferi, cui Datarius addit *Datum* seu diem, qua à Pontifice gratia provisionis facta est; à qua die sortitur suum effectum. Per hanc Signaturam perficitur gratia Papæ, quamvis adhuc quasi informis sit, antequam super ea expediantur literæ seu *Rescriptum* juxta Signaturam confectum, & expolitum cum clausulis ac certa forma. Signatura, seu *fiat* scripto expressum, si non requiratur ad substantiam intrinsecam gratiæ, saltem est necessaria ad probationem vel ad probationem solennitatem; Rescriptum verò inde confectum ad exequibilitatem gratiæ & usum extrinsecum respectu personæ, cui providetur. Leuren. p. 2. q. 786. Ad collationem ab inferioribus Papæ factam nulla quidem per se requiritur Scriptura, sed sufficit verbis vel nutu expressa conferentis voluntas. Leut. q. 785. hodierna tamen praxis habet, ut nullus ad possessionem beneficii, etiam ab inferioribus collati, admittatur, nisi *Patentes* seu litteras collationis in forma expeditas exhibeat; licet non requirantur de necessitate, sed solum de probatione. Adverte 2. Signaturas & Rescripta Beneficialia Pa-

K k k ;

pæ,

pæ, & mandata Apostolica de Providendo, dari posse & solere, vel in forma communi, seu in forma pauperum, quando nimirum supplicans allegat paupertatem, & impetrat provisionem Papalem: vel in forma Dignum, sic dicta, quia incipit, *Dignum arbitramur*, quando nempe supplicans non allegat paupertatem, Pontifex tamen mandat ipsi conferri beneficium à Collatore ordinario, si post diligentem examinationem reperiatur dignus; & tunc gratia dicitur faciendâ: vel in forma commissoria, quando litteræ diriguntur ad executores, & isti jubentur dare alicui beneficium, quod ipsi à Papa jam est collatum; atque tunc vocatur gratia facta: vel denique in forma gratiosa, quando litteræ diriguntur ad illum, cui facta est provisio, & bullantur cum serico rubeo & croceo. Si Papa det mandatum de conferendo beneficio, nondum vacante, sed primum vacaturo, appellatur gratia expectativa.

44 Dico 2. Episcopus confirmatus de Jure Communi regulariter obtinet potestatem conferendi omnia Beneficia suæ Diocesis, exceptis Electivis, Canonicatibus & Dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis. Text. & DD. in can. 10. § 11. caus. 16. q. 7. c. 16. de Off. Ord. c. 3. de Instit. c. 12. § fin. de heret. ibi: ad Episcopi officium tam institutio quam destitutio Sacerdotum noscitur pertinere. Unde Episcopus habet intentionem fundatam in Jure, ita ut, si alius non probaverit sibi speciali Jure competere collationem alicujus vel aliquorum Beneficiorum, hæc ad Episcopum spectet, sicut cura omnium Ecclesiarum in sua diocesi. Dixi 1. regulariter, nisi nempe Papa sibi aliqua reservet. 2. Episcopus, quo nomine intelligi volo etiam Archiepiscopum, & Patriarcham, & Cardinalem, in suis diocesibus, item Prælatum jurisdictione quasi Episcopali in aliquo territorio instructum, & Legatum à Latere, qui in provincia legationis suæ concurret cum Ordinariis de Jure Communi, ita ut detur locus præventioni. c. 31. h. t. in 6. Sed in Germania huic juri Legatorum derogatum esse passim notant Scriptores Germani. 3. Confirmatus, nec enim opus est, ut sit consecratus; cum collatio Beneficiorum non sit actus Ordinis Episcopalis, sed jurisdictionis & officii Episcopalis, quod ei licet exercere obtenta confirmatione. c. 15. de Elect. 4. exceptis Electivis, quæ nimirum de Jure per Electionem Canonicam impetrantur; uti Prælaturæ Ecclesiarum Collegiatarum. 5. Canonicatibus & Dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis; siquidem horum collatio de Jure Communi spectat ad Episcopum & Capitulum simul, ita ut Episcopus unam, & totum Capitulum alteram vocem constituat. per c. 15. de concess. præb. Garc. p. 5. c. 4. n. 14. 17. & eo teste plures decisiones Rotæ. Idem est de aliis Beneficiis Ecclesiarum Cathedralium, quæ sunt de gremio Capituli saltem quoad participationem mensæ Communis. Quod spectat ad Canonicatus & Præbendas Ecclesiarum Collegiatarum, jus præsentandi de Jure Communi ad Capitulum & Capituli Præla-

tum immediatum simul, institutio verò ad Episcopum spectat. Garc. n. 64.

Dico 3. Capitulum Cathedrale Sede vacante potest quidem conferre Beneficia, quorum collatio ad ipsum & Episcopum viventem simul pertinet. 2. non tamen libera, quæ ad Episcopum solum, uti nec præsentare ad illa. 3. potest tamen instituere præsentatos, confirmare electiones, alias confirmandas ab Episcopo. 4. item admittere resignationes Beneficiorum ex causa permutationis. 5. & quorum collatio vel ad solum Capitulum, vel ad Capitulum & Episcopum simul pertinet. 6. item resignationes Beneficiorum, ad collationem solius Episcopi pertinentium, necessarii factas, v.g. ratione delicti. Membrum 1. patet ex c. un. ne Sed. vac. in 6. quia jura Universalitatis conferuntur in uno superstite. 2. & 3. ex c. 1. de Inst. in 6. § c. 14. de Majorit. Ratio diversitatis est, quia collatio libera Beneficii est quædam liberalitas & donatio. c. 9. h. t. e contra verò institutio præsentati, & confirmatio electi, non est donatio, nec libera, sed necessaria collatio, si præsentatus vel electus est idoneus. per can. 32. caus. 16. q. 7. c. 3. de Elect. in actibus autem necessariæ jurisdictioni succedit Capitulum Episcopo. Nec obstat, quod periculum imminet Ecclesiæ, si Capitulum conferre nequeat Sede vacante Beneficiu ad liberam solius Episcopi collationem pertinentia; quia huic periculo alia ratione occurrere potest ac debet, nimirum constituto interim Vicario idoneo, donec electus novus Episcopus provideat de Rectore. 4. tum & 5. tum colligitur ex Clem. un. de rer. permut. § c. un. c. 1. 6. denique desumitur ex Barb. p. 3. de Off. Episc. alleg. 69. n. 8. quia quando resignatio necessaria in pœnam delicti vel ob inhabilitatem personæ, nulla intervenit gratia aut liberalitas. Vid. dicenda ad Tit. IX. num. 7.

Quæres, quid juris competat Vicario Generali, & Canonici, circa collationem Beneficiorum? R. 1. Vicarius Generalis absque speciali mandato nequit conferre Beneficia, ad liberam collationem Episcopi pertinentia. per c. fin. de off. Vicar. in 6. licet instituere præsentatos possit, & conferre, quæ sunt necessariæ collationis. R. 2. Canonici de Jure Communi nihil habent juris circa collationem Beneficiorum; licet quandoque habeant ex Jure speciali privilegii, consuetudinis, præscriptionis: sive dein conferant titulo singulari, ut quando jus conferendi est annexum Præbendæ, Officio, Dignitati, v.g. Archidiaconi, Præpositi &c. sive per turnum, ut vocant, ita ut unus post alterum, incipiendo à Seniore, certis mensibus vacantia Beneficia conferant nomine & auctoritate Capituli: quo modo læpe conferunt Canonicatus: sive capitulariter cum vel sine consilio Episcopi. c. un. cit. § c. 31. de Elect.

Dico 4. Possessor juris conferendi valide & licite confert Beneficium, licet re ipsa careat proprietate hujus juris, modo tamen sit illius capax. c. 7. de caus. possess. § propr. Ratio quia collatio Beneficii est quasi fructus juris conferendi.

rendi: sed fructus spectant ad bonæ fidei possessorum. §. 35. *Inst. de R. D. §. l. 48. ff. de acquir. rer. dom.* Procedit hoc, etiam si jam mota sit lis possessori super proprietate etiam per litem contestationem; quia lite pendente in prejudicium possessoris nihil est innovandum, nec bonæ fidei possessor commodo possessionis privandus. Aliud foret, si lis esset mota super ipsa possessione; tunc enim expectandus foret exitus litis: aut si constitisset ante factam collationem, quod proprietas juris conserendi pertineat ad alium, à possessore distinctum: si verò primum constet post collationem bona fide factam, ista tenet, & provilus manuteneri debet, etsi possessionem Beneficii nondum adierit; quia per talem collationem ipsi jam est jus acquisitum in Beneficio. Oppones 1. proprietatem, cum de ea constat, absorbet possessionem. c. 6. de caus. poss. 2. fructus existentes restitui debent proprietario comparanti, & possessorem vincenti in petitorio. 3. fructus post litem contestatam percipiuntur mala fide. per l. 22. C. de R. V. ergo collatio post litem motam & contestatam super proprietate juris conferendi illicitè fit & invalidè. R. ad 1. proprietatem absorbet possessionem quoad actus futuros, postquam consiliterit, quod penes alium sit proprietatem, non verò quoad præteritos, qui positi sunt, antequam constaret, proprietatem competere alteri. Ad 2. Si primum post collationem factam consiliterit de proprietario, fructus possessionis (nempe collatio) non amplius existat, sed jam quasi consumptus est; cum collatio jam sit præterita & suum effectum sortita. Ad 3. *Dist. Ant. mala fide Civili & facta*, quæ in foro Canonico non attenditur, *trans. mala fide Theologica. N. Ant. §. Caus. Addidi in assertione, modò sit illius capax* capax autem non est Laicus, nisi per privilegium Apostolicum habilitetur. Unde Dico 5. Laici non sunt capaces juris conferendi Beneficia Ecclesiastica secluso privilegio Apostolico. Sumitur ex c. 2. de judic. ubi Laicis negatur omnis potestas spiritualis & circa spiritualia: jus autem conferendi Beneficia Ecclesiastica est spirituale, vel saltem spirituale annexum ratione termini, scilicet officii spiritualis, quod reperitur in Beneficio, & ad quod ordinatur collatio Beneficii. Unde propter hanc possidendi incapacitatem nunquam præscribere possunt Laici jus conferendi Beneficia. arg. c. 51. de Elect. §. c. 3. de R. J. in 6. Qui autem accipit Beneficium à Laico, excommunicationi subjacet. can. 16. caus. 16. q. 7. & collatio est irrita. c. 5. de Jure Patr.

Dico 6. Collationi alternativæ obnoxia sunt omnia Beneficia propriè dicta & Dignitates exceptis iis, quæ specialiter & perpetuò sunt reservata collationi Papæ; quæ conferri solent per Concursum, & quæ sunt juris Patronatus Laici; & probabilius, quæ vacant per Resignationem etiam in Germania. Ita dispositum est in reg. 8. (nunc 9.) Cancell. & conventum in Concordatis Germaniæ §. 4. Chockier ad reg. cit. gloss. 2. Nicolarts tit. 1. Con-

cordat. Germ. & alii passim. Dixi 1. propriè dicta: unde alternativæ non subjacent illa, quæ n. 6. inter Beneficia impropriè talia numeravimus. Quod etiam referas Beneficia accessorie unita Mensæ Episcopali, Capitulari, Monasterio &c. quia quoad titulum sunt extincta, nec propriè vacant, uti & illa, quæ sunt in Ecclesia non numerata. 2. quæ sunt reservata perpetuè collationi Papæ; hæc enim non admittit alternationem. 3. quæ conferri solent per concursum, uti juxta Trid. deberent Parochialia. 4. quæ sunt juris Patronatus Laici, modò hoc jus competat Laicis ex fundatione, dotatione, aut constructione Ecclesiæ; quia Laicorum juraliter acquisito non censetur Pontifex velle derogare, nec solet, nisi specialiter exprimat. Nicolarts lo. cit. dub. 5. & alii: nihil autem exprimit in Reg. Canc. & Concord. cit. Idem est, si laicus una cum Ecclesiastico habeat hujusmodi jus patronatus; cum æquius videatur, ut privilegiatus trahat secum non privilegiatum, quam ut & ipse propter alterius societatem amittat suum privilegium. Aliud est de Beneficiis Patronatus Ecclesiastici, vel Laici quidem, non tamen acquisiti ex fundatione, dotatione, vel constructione Ecclesiæ, sed ex privilegio Apostolico, aut præscriptione. Leuren. p. 2. q. 556. §. 5. & probabilius etiam in Germania, quæ vacant per resignationem, intellige expressam, puram, & simplicem; quia reg. Canc. cit. excipit ab alternativa, & collationi Ordinariorum relinquit Beneficia, quæ vacant per resignationem, Concordata verò Germaniæ de his nihil adstruunt, sed abstrahunt: ex quo Chockier, Branden, P. Wex & alii non malè deducunt, etiam in Germania non subjacere alternativæ Beneficia per renuntiationem vacantia; eò quod Concordata Germaniæ videantur explicanda secundum Jus Commune, ubi contrarium non statuunt, nec Pontifex in illis Concordatis, quæ sunt favorabilia, utpote facta ad stabiliendam pacem inter Romanam Ecclesiam & Nationem Germanicam, & ideo benignè accipienda, censendus est voluisse conditionem Germanorum duriores facere, quam sit aliarum Nationum per reservationes factas in Regulis Cancellariæ. In oppositum inclinat P. Westner n. 143. & alii apertè dissentiunt. Dixi, per resignationem expressam, puram, & simplicem; quæ enim vacant per resignationem tacitam, quæ est potius amissio Beneficii à Jure statuta, subjacent alternativæ: & quæ vacant per resignationem non puram, sed in favorem tertii, reservantur semper dispositioni Papali, utpote cujus solius de Jure est has renuntiationes admittere: quæ autem per resignationem ex causa permutationis apud Ordinarium vacant, semper conferuntur ab isto.

Oppones 1. Vicariæ perpetuæ sunt propriè dicta Beneficia, & tamen non subjacent alternativæ, quia absque ulla mensum mentione eas reliquit nominationi eorum, quorum Ecclesiis unitæ sunt, Pius V. in constit. Ad exequendum ann. 1567. ergo. 2. Si Papa mandat alicui provideri terminis generalibus de quocum-

cunque Beneficio, non intelligitur Ecclesia Parochialis, nisi fiat expressa mentio curæ animarum. c. 16. h. t. in 6. ergo Beneficia Parochialia non spectant ad alternativam, quia eorum non fit specialis mentio in Reg. Canc. & Concord. Germ. cit. 3. Beneficia Monocularia sunt propriè Beneficia: sed ista non subjacent alternativæ; quia credibile non est, Papam voluisse Collatorem privare conferendi potestate, quam habet ad unicum Beneficium. R. ad 1. subjacerent, nisi aliud declarasset S. Pius. Ad 2. N. Conf. quia non militat eadem ratio in collatione alternativæ, quæ pugnat in promovendo aliquo ad Beneficium Curatum, quia ad hoc requiritur major idoneitas, quam ad Beneficium non curatum. Adde, quod in cit. reg. exprimantur Beneficia cum cura. Ad 3. N. Min. & suppositum rationis adjectæ, quia collator Beneficii Monocularis per alternativam non privatur potestate conferendi, sed hæc tantum restringitur ad certos menses.

§1 Quæres, quando finiatur mensis Papalis, & incipiat mensis Ordinarii? R. ad primum pulsus horæ duodecimæ in media nocte ultimæ diei mensis. Sumitur c. 24. de off. deleg. quia horâ 12. completâ noctis censetur incipere novus dies naturalis: completa autem hora censetur esse ad primum pulsus horologii primarii in tali loco. In dubio, an Beneficium vacare cœperit in mense Papæ vel Ordinarii, ut si Beneficiatus reperitur primo die Februarii mortuus in lecto de manè, & nesciatur, qua hora noctis obierit, standum est pro Ordinario; quia Ordinarius habet intentionem fundatam in Jure; cum ad ipsum de Jure Communi spectet provisio omnium Beneficiorum suæ diœcesis, quamdiu non probatur reservatio, vel jus conferendi esse translatum in alium. c. 3. de Instit. Oppones. In dubio, an Papa vel Ordinarius contulerit idem Beneficium prior, & quando neuter provissus adhuc est in possessione, provissus à Papa præfertur propter eminentem auctoritatem conferentis. c. 31. h. t. in 6. & Clem. 1. ut lit. pend. ergo etiam in dubio, an Beneficium vacaverit in mense Papæ vel Ordinarii, præsumendum est pro Papa. R. N. Conf. & parit. In priori casu Papa confert jure concursus: in concursu autem rectè præfertur collatio Papæ: in posteriori conferret jure reservationis, quæ est odiosa, uti hic suppono, & sic non præsumenda, præsertim cum Ordinarius habeat intentionem fundatam in Jure.

§2 Dico 7. Quando Beneficium alternativum vacat in mense Papali, debet collator ordinarius in nostra Germania expectare provisionem Papæ per tres menses à die notæ vacationis in loco Beneficii, & si post dictos tres menses non appareat ullibi provissus à Sede Apostolica, tunc demum de Beneficio disponere potest. Text. & DD. in cit. Concord. Germ. §. de ceteris. Dixi 1. Beneficium Alternativum: si enim esset reservatum Papæ alio modo, nempe per vacationem in Curia, non per tres, sed per unicum duntaxat mensem expectare col-

lationem Papæ tenetur Ordinarius, c. 3. h. t. in 6. cui per Concordata Germaniæ non derogatum, cum loquantur de alterna tri- & in Germania vacare incipientibus. 2. per tres menses, prout nempe describuntur in Calendario, sive dein habeant 30. vel 31. dies: numeratio autem dierum definit in illa die mensis tertii, in qua cœpit initio vacationis in primo mense, v. g. si 15. Januarii fuit prima dies & initium numerationis, terminus trium mensium erit 15. Aprilis. Notat verò Chokier in Reg. Canc. de infirmis n. 39. & allicum in c. 3. cit. V. numerandum, quod trimester Pontificum non incipiat ipsa die, qua innotuit vacatio, sed die hanc notitiam immediate sequente; quia dies termini præfixi per propositionem à non solet numerari in terminis temporis, & excludit terminum à quo. per l. 41. ff. de V. O. 3. Dixi, à die notæ vacationis in loco Beneficii: adeoque etiam si Romæ notum sit nota vacatio, jam incipit Pontifici vacationem adhuc ignoranti, trimestre currere nam Gregor. XIII. in consil. Quæ in Ecclesiâ ann. 1576. verba, in loco Beneficii, postquam Concordatis declaravit pertinere ad præcedentia, notæ vacationis; non ad subsequenda, non apparuerit. 4. Si post dictos tres menses non appareat ullibi provissus à Papa; adeoque licet in loco Beneficii intra tres menses non compareat provissus à Papa, tenet tamen provisus Papæ, modò intra tres menses à die notæ vacationis in loco Beneficii facta sit, & postea provissus compareat; nam verba, in loco Beneficii, non ad verbum apparuerit pertinere auctivinus ex declaratione Gregorii XIII. licet a minus observetur teste Chokier & Zypæo apud La Croix lib. 4. n. 117. utpote emanatum non consultâ prius Natione Germanica, quæ Concordata iniit. Unde Ordinarii post lapsum trimestre vel non statim conferant Beneficium, præsertim mittendo in possessionem, sed aliquantulum adhuc expectent ad vitandas tricas, vel conferant conditionatè, si nemini sit collatum à Papa intra trimestre; quod posterius consultum est ex eo quoque capite, quia Papa etiam post trimestre conferre potest cumulativè cum Ordinariis jure concursus: si autem Ordinarius sub conditione conferat, nisi intra trimestre alicui sit collatum à Papa, prævenit Papam, & sic ipsius collatio tenebit jure præventionis. Quodsi autem Beneficium alternativum vacare incipiat in mense Ordinarii, iste non amittit post mensem, imò nec post tres menses jus conferendi, sed retinet suum trimestre. c. 2. & §. de concess. Præb. cui nihil derogatum in Concordatis.

Dico 8. Prædictum trimestre currit Papæ etiam Sede Papali vacante; imò & casu, quo invalidè contulit Beneficium alternativum propter impedimentum occultum provissus, vel propter vitium tubreptionis &c. Prior pars eruitur ex Concordatis, quæ absolute tribuunt jus conferendi post elapsum trimestre, sed excipiunt casum Sedis vacantis, sive dein Sedes jam vacet tempore, quo Beneficium vacare nescitur, sive intra trimestre à die nota

Vacationis Beneficii. Dein si Beneficium Curatum vacare incipiat in mense Papali, & Sedes Pontificis sit vacua, statim & non expectato trium mensium lapsu Ordinarii illud conferre possunt. per c. 35. h. t. in 6. Id quod in Germania non male extenditur ad Beneficia simplicia ex eo capite, quod per Concordata Germaniae Germanorum conditio non sit facta deterior, quam aliarum Nationum, cum Nationi Germanicae sint utilia & salubria, ut loquitur Nicolaus V. cum quo sunt inita, adeoque favorabilia: atqui aliae Nationes statim conferre possunt Beneficia simplicia Papae reservata per alternationem statutam in Regulis Cancellariae; quia istae cum Pontifice expirant, & Sede vacua nullam vim habent. Posterior pars, quam defendit Pax Jord. 10. 2. de re Beneficiorum. lib. 10. tit. 2. n. 66. 67. Petrus de Murga de Benef. g. 3. n. 366. & 382. atque in simili Abb. & de Concordatis Franciae Rebuff. patet iudic. quia paria censetur non providere, & iustitiam providere, intra illos tres menses. per l. quoties ff. qui satisfacere cog. & quod nullum est, nullum producit effectum. c. 8. de iure patris.

Oppones 1. si Collator ordinarius contulit Beneficium invalidè propter occultum impedimentum provisum, indulgetur ipsi totum pristinum tempus ad novam collationem, adeoque novum semestre. arg. c. 26. de Elect. in 6. Ergo etiam Pontifici invalidè conferenti & decepto conceditur totum pristinum tempus seu novum trimestre ad novam collationem. Beneficium, cui Pontifex aliquando manum apposuit per invalidam collationem, fit effectum, & sic tacite reservatum ipsius collatori perpetuè, usque dum collatio forciatur effectum; uti eruitur ex c. Ad Romani 14. §. Romanus quoque. h. t. inter Extrav. Comm. ubi generaliter omnia Beneficia affecta dicuntur tacite reservata Summo Pontifici: ergo inferioribus Collatoribus quoad tale Beneficium prò illa vice perpetuè sunt ligatae manus. Id quod de Collatoribus Germaniae expressè declaravit Gregor. XIII. in Const. Quae in Ecclesiam cit. atque sic habet stylus Curiae Romanae teste Reiffenstuel hic n. 432. oppositam sententiam tenente. 3. Concordata Germaniae tollunt Regulas Cancellariae, vel saltem illis derogant: ergo ex Regulis Cancellariae malè petitur argumentum in favorem Germanorum, quod etiam Beneficia simplicia alternativa, quae vacant Sede Papali vacua, non expectato trimestri statim conferri possint à Collatoribus Germaniae.

Ad 1. N. Conf. quia praefata Concordata Germaniae, si à Papa provius intra trimestre non apparuerit, vel ab ipso provisum non fuerit, cessat cum effectu, absolute collationem concedunt inferioribus & ordinariis collatoribus, omnemque ulteriores reservationem terminis generalibus, qui in hac materia favorabilè amplè & generaliter accipiendi sunt, auctoritate; sic enim §. 4. sonant, quod per quamvisque aliam reservationem, gratiam expectativam, aut aliam dispositionem sub quacunque ver-

borum - forma factam, vel faciendam nolit impedire Papa collationem inferiorum, reservatione, aliave quavis dispositione, auctoritate, praefactis, vel faciendis, non obstantibus quibuscunque. Ergo semper, & quotiescunque, & ex quacunque causa non providit Papa intra tres menses, collatio devolvitur ad collatores ordinarios. Neque propterea Papa absolute est deterioris conditionis, quam alii collatores, quibus integrum tempus reviviscit ad novam collationem, casu quo invalidè providerunt propter impedimentum ex parte provisum; quia praeter his aliam praerogativam habet Papa, nempe jus conferendi per Concursum, quo adhuc praevire potest ordinarios collatores etiam post trimestre, quamvis, uti notavimus supra, iure concursus ordinariè uti non soleat. Ad 2. quamvis generaliter verum sit, per appositionem manus Papae, & per invalidam collationem Beneficium fieri affectum, id tamen non procedit, quando inde praedjudicatur Concordatis Germaniae, quibus Papa nulla prorsus reservatione praedjudicari voluit. Certè non censendus est voluisse per reservationem tacitam, quae fit per appositionem manus, praedjudicare collatoribus ordinariis, postquam nulla quacunque reservatione expressa aut dispositione voluit is praedjudicatum, partim cum per quancunque dispositionem & reservationem utique intelligatur etiam tacita, praesertim in materia favorabili, partim quia, cum quid una via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti. c. 84. de R. J. in 6. Ad Extrav. 14. cit. dico, illi tanquam dispositioni generali derogatum esse per specialem in Concordatis Germaniae contentam; nam in toto iure generi per speciem derogatur. l. in toto iure ff. §. c. generi. in 6. de R. J. Deinde si generalia verba Extravag. omnium & singula Beneficia, ita generaliter deberent accipi, etiam illa, quae vacant in mensibus Ordinariorum, per appositionem manuum Pontificis fierent affecta, quod nemo facile admittet, cum evidenter id cederet in praedjudicium Concordatorum. Declaratio Gregorii XIII. fors inde non habet magnam vim, cum independentè à consensu Nationis Germanicae emanaverit; cum tamen in ipsis Concordatis expressum sit, nihil extra Concilium Generale & absque consensu Nationis Germanicae iis à Pontifice derogandum. Si stylus Curiae sit in contrarium, inde non evincitur, quod nostra sententia in puncto juris non sit verior. Ad 3. Dist. Ant. tollunt Regulas Cancellariae, iisque derogant quoad ea, quae exprimunt, & specialiter disponunt circa reservationem Beneficiorum. C. ex toto. N. Ant. & Conf. Derogant itaque, quod ordinariis Germaniae collatoribus, etiam non Episcopis, & non residentibus tribuant 6. menses alternativos, & collationem concedant etiam quoad vacantia in mensibus Papae, si iis intra trimestre non providerit, vel invalidè tantum: Regula autem Cancellariae Episcopis solum, ac residentibus concedant 6. inferioribus verò tantum 4. menses, & quoad vacantia in mensibus Papae nihil, ita ut semper ista maneant reservata

collationi Papali, & quidem cum effectu. Non verò derogant quoad alia, ubi Concordata nihil speciale ordinant: sic non derogant Regulæ de Viginti, seu de infirmis resignantibus: regulæ de malè promotis: de annali: & de triennali possessore &c.

Quæres, quale jus conferat Beneficiando collatio? R. si collatio jam est acceptata, parit jus reale seu in re ante traditionem. c. 17. § fin. in f. de Concess. Præb. in 6. Si verò solum sit oblata, non verò acceptata, obligat collatorem ita, ut revocare non amplius valeat obligationem, & ut, si Beneficium postea alteri conferret, collatio esset invalida. c. 17. cit. Non obstante, quòd collatio Beneficii sit aliqua donatio: donatio autem ante acceptationem revocabilis sit: quia non propriè donatio est, cum collator non sit dominus Beneficii, sed dispensator tantum. Dein pollicitatio etiam in quibusdam aliis casibus est irrevocabilis, ut si fiat Reipublicæ vel Ecclesiæ, tamen si necdum fuerit acceptata. l. 1. §. 6. ff. de pollicit. & ibi DD.

§. VI.

Quænam Beneficia sint reservata collationi Summi Pontificis. Ubi de Concordatis Germaniæ, Regulis Cancellariæ, & de Annatis.

Sciendum 1. Reservationem Beneficiorum primum fuisse introductam sub annum Christi 1324. sub Pontifice Joanne XXII. teste Card. de Luca in Relat. Curie disc. 9. prius enim libera erat Episcopis Beneficiorum collatio. Reservatio Papalis nihil aliud est, quàm Beneficii vacaturi per Pontificem facta ad se avocatio: seu interdictum Papæ, quo inferioribus, qui alias de Jure Communi possent, prohibet disponere de Beneficio, & sic quasi manus ligat. Unde Beneficium Reservatum Papæ est, cujus collationem Papa sibi propriam vendicat, ita ut ab aliis collatoribus ordinariis conferri non possit. Dividitur in Continuum seu Fixam, quando nimirum sibi Papa reservat collationem pro omni loco & tempore: atque in Discontinuum seu Eventualem, quando sibi reservat tantum pro casu, quo Beneficium vacare incipit in certo loco, vel certo tempore, v. g. in Curia Romana, in mensibus certis. Aliarursus est, cui appositæ reperitur clausula vel decretum irritans, h. e. irritum decernens, siquid secus attentatum fuerit: alia sit simpliciter absque decreto irritante. Quamvis verò etiam ista posterior reservatio ita liget manus inferioris collatoris, ut ejus collatio sit irrita, cum auferat potestatem conferendi: non tamen vitiat titulum & possessionem collati Beneficii, item non afficit ignorantem: contra reservatio, cui appositum est decretum irritans, afficit etiam ignorantem collatorem, inficit titulum, ita ut collatio ab inferiore facta ne quidem titulum coloratum præstet, ac vitiat possessionem ita, ut, si provisor spoliatur possessione, non possit agere de spolio. Chokier in Reg. 1. Canc. n. 18. Pirh. b. t. n.

322. Garc. p. 5. c. 1. n. 410. Demum alia dicitur clausula in Corpore Juris, & alia non clausula in Corpore Juris. Ad posteriorem referuntur, quæ exstant in Extrav. Execrabilis 2. § Extrav. Ad regimen 13. h. t. inter Com. Item quæ habentur in Regulis Cancellariæ, & quæ inserta sunt Concordatis Germaniæ.

Sc. 2. causas reservandi aliqua Beneficia fuisse 1. ne Papa videatur se penitus privare potestate conferendi Beneficia, dum eam aliis indulgit. 2. ut erga Clericos pauperes, vel de Ecclesia bene meritos, possit esse liberalitas. 3. ut conservetur major Ecclesiarum inferiorum cum Romana tanquam capite communitatio. Effectus illius est, quòd Beneficium reservatum validè conferri nequeat, & si reservationi sit adjectum decretum irritans, vel ordinariè adjicitur, collatio ne quidem titulum coloratum præbeat provisorio. Confut. Cleta VII. quæ incipit, Admonet. DD. cit. An verò Reservatio, si generalis sit & per modum Legis statuta, ut quæ continentur in Regulis Cancellariæ, & Corpore Juris, potius pro favorabili quam pro odiosa haberi debeat, liset inter Auctores. Navar. Garc. Barb. Palao, & communior aliorum cum gl. in c. 2. h. t. in 6. dignitatum, & in c. presenti v. finitur de Off. leg. in 6. contra Gonz. & Rebuff. aiunt, esse odiosam, adeoque restringendam potius, quam extendendam, ex ea potissimum ratione, quia adversatur & derogat potestati Ordinariorum, quæ Episcopis ab ipso Jure Communi in ordinem ad collationem Beneficiorum omnium sua Diocesis indulta c. 3. de Instit. & utique favorabilis est, tanquam beneficium Principis, quod largissimè, etiam contra Principem concedentem, interpretandum. c. 16. de V. S. Unde interpretantur, reservationes etiam generales proprio motu factas manere adhuc odiosas, quia derogant privilegio & juribus Episcoporum, annexis officio ipsorum ex dispositione Juri Communi & ex liberalitate Summi Principis. Oppones 1. per reservationes Beneficiorum res inducitur ad Jus Antiquum, & ad primitivum statum, in quo potestas conferendi omnia Beneficia erat penes Papam: sed rem reddi ad Jus Antiquum & statum primitivum est favorabile: ergo. 2. Reservatio generalis per modum legis se habet: sed leges sunt favorabiles. 3. Reservationes fiunt principaliter in utilitatem & favorem Ecclesiarum, ad remunerandos bene meritos, ad sublevandos pauperes Clericos, qui finis utique est favorabilis: sed ex fine legis principaliter intentio sumi debet, an lex sit favorabilis vel odiosa: ergo. R. ad 1. N. Min. semper esse veram, & retorq. argum. in reservatione speciali seu particulari, qua fit reservatio non per modum legis, sed in favorem certarum personarum, ut sunt gratiæ expectativæ; nam tali reservatione speciali res etiam reducit ad primitivum statum, & tamen pro odiosa habent ipsi met Adversarii: deinde retorquetur in jurisdictione delegata, quæ communiter dicitur esse odiosa, quia per eam derogat Pontifici jurisdictioni ordinariorum Judicum, licet per